

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS COUNCIL

Ko hono vakaií ó e ngaahi lekooti ki he totonu fakaetangata á Tonga áki á e Founga Ngaue Fakalukufua Fakataimi ki he Totonu Fakaetangata

Óku ámanaki ke vakaií á e ngaahi lekooti ki he totonu fakaetangata á Tonga, é he Komiti Ngaue á e Kosilio ki hono Tokangaekina ó e Ngaahi Totonu Fakaetangata á e Puleánga Fakatahataha áia ko hono tuó fa áki éni í he Monite, ko e áho úluáki ó Me 2023, í he fakatahánga é fakamafola mei he maúanga fakamatala fakatekinolosia ko éni [webcast live](#).

Óku kau atu á Tonga he ngaahi fonua é 14 tenau kau ki hono vakaií ko éni 'e he Komiti Ngaue á e Kosilio ki hono Tokangaekina ó e Ngaahi Totonu Fakaetangata á e Puleánga Fakatahataha í he fakatahánga ko hono 43 mei he áho úluaki ki he áho taha ua ó Me 2023. [Naé fuofua kau atu á Tonga](#) ki he founga ngaue ko éni í Me 2008, pea ko hono ua í Sanuali ó e 2013, pea ko e fakamuimitaha í Sanuali ó e 2018.

Ko e ngaahi naunau óku makatuúnga ai á e ngaue ni; 1) Lipooti Fakafonua – ko e ngaahi fakamatala ia óku fai é he fonua; 2) ko e ngaahi fakamatala ia óku fai é he kau mataotao mo e ngaahi kulupu mataotao mo tauátaina í he malaé ó e totonu fakaetangata, áia óku faá íloa ko e Founga Ngaue Makehe, ngaahi mafai ó e ngaahi talite ki he totonu fakaetangata pehe ki he ngaahi Vaá Makehe ó e Puleánga Fakatahataha; 3) ko e ngaahi fakamatala óku fai mei he ngaahi hoa ngaue fakalotofonua mo fakafeituú ki he totonu fakaetangata pea pehe foki ki he ngaahi kulupu á e sosaieti sivile.

Ko e ngaahi lipooti é makatuúnga ai á e ngaue ni í he áho 1 ó Me é malava ke maú atu he maúanga fakamatala ko éni [here](#).

Feituú: Loki 20, Palais des Nations, Siniva

Taimi mo e áho: 14:30 – 18:00, Monite, 1 Me 2023 (Taimi ó Siniva, GMT +2 hours)

Ko e taha éni ó e ngaahi founga ngaue makehe óku ne toutou vakaií á e tuúnga ó e ngaahi lekooti ki he totonu fakaetangata ó e fonua 'e 193 óku nau memipa í he Puleánga Fakatahataha. Talu mei heéne fuofua fakataha áia naé fakahoko í Épeleli 2008, kuo lava ai ke vakaií tuó tolu ai á e katoa ó e ngaahi fonua memipa é 193 ó e Puleánga Fakatahataha. Óku ámanaki leva á e ngaahi fonua kenau muimui ki he ngaahi founga ngaue kuo fokotuú mai é he ngaahi vakaií lekooti ko éni, pehe pe ki he ngaahi tukupa óku nau fai, kae úmaá á hono fakamahino mai á e ngaahi fakalakalaka fakamuimitaha ki he totonu fakaetangata kuo hoko ki he fonua.

Óku fakafofongaí mai á Tonga é Ms. Fekitamoeloa 'UTOIKAMANU, Tokoni ki he ngaahi me'a faka-tu'apule'anga mo e tokoni ki he takimamata

Ko e fakafofonga ó e fonua é tolu áia ko Benin, Czechia pea mo Maldives óku fakafatongiaáki ki hono lipooti ó e fakatahaánga ki hono Vakaií ko éni á e lekooti ki he totonu fakaetangata á Tonga

Óku fakamafola atu á e fakataha ni he maúanga fakamatala fakatekinolosia ko éni <https://media.un.org/en/asset/k15/k15zm84705>

Ko e lisi éni ó e kau lea pehe ki he tatau ó e ngaahi lea é fakahoko lolotonga á e fakatahaánga ki hono vakaií á e lekooti á Tonga áia é vahevahe atu he maúanga fakamatala fakatekinolosia ko éni [UPR Extranet](#)

Óku fokotuútuú ke fakamaópo'opo é he Komiti Ngaue á e Kosilio ki hono Tokangaekina ó e Ngaahi Totonu Fakaetangata á e Puleánga Fakatahataha á e ngaahi fokotuú ó e fakatahaánga ni maá Tonga í he 15:30 Falaite, 5 Me 2023. Óku áta leva ke vahevahe mai é he fonua á e anga énau vakai ki he ngaahi fokotuú lolotonga á e fakatahaánga ni.

// ENDS //

For more information and media requests, please contact Pascal Sim, HRC Media Officer, at simp@un.org and David Díaz Martín, HRC Public Information Officer, at david.diazmartin@un.org

To learn more about the Universal Periodic Review, visit <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/upr-main>

UN Human Rights Council, follow us on social media:

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [YouTube](#) | [Instagram](#)